

УДК 070.481(477.83/.86)»192/193»:821.161.2-92Старосольський

**ПУБЛІКАЦІЇ ВОЛОДИМИРА СТАРОСОЛЬСЬКОГО
НА СТОРІНКАХ ЩОДЕННИКА «ДІЛО» (20-30-ТІ РР. ХХ СТ.)**

Т. М. Огородник

*Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника,
вул. Стефаника, 2, Львів, 79000, Україна*

Проаналізовано публікації Володимира Старосольського, які відклалися на сторінках львівського щоденника «Діло» у міжвоєнний період, окреслено їх проблемно-тематичне спрямування. Визначено форми його публіцистичної спадщини — писемну (аналітичні, дискусійні статті, рецензії) та усну (промови, виступи на різних громадських заходах, «реферати» — публічні лекції). Відзначено непересічну роль В. Старосольського як ефективного комунікатора та акцентовано на суспільному резонансі його фахових промов (як правозахисника на судових процесах) і публічних виступів. Наголошено на важливості виявлення на шпальтах пресових видань і осмислення його творчих напрацювань у контексті персоналістики української журналістики та її історії. Підтверджено, що публіковані на сторінках часопису «Діло» матеріали є цінним джерелом дослідження усіх напрямів діяльності В. Старосольського й, зокрема, публіцистичного.

***Ключові слова:** Володимир Старосольський, щоденник «Діло», публіцистика, проблемно-тематичне спрямування, міжвоєнний період.*

Постановка проблеми. Володимир Старосольський — знаний в Галичині науковець-соціолог, партійний і громадський діяч, правозахисник — був одним із безумовних лідерів суспільної думки у краї в першій половині ХХ ст. Зокрема, про це свідчить його постійна зайнятість як адвоката на численних судових процесах польської влади над українськими громадсько-політичними діячами й активна участь у суспільному житті, у видаванні та редагуванні низки українських пресових видань. Повернення таких непересічних фігур історичного минулого нині в Україні є популярним напрямом в усіх галузях науки і знання. Дослідження, присвячені вивченню конкретної персоналії, її фахової та соціально-комунікативної діяльності тощо, акцентують на ролі окремого індивідуума у політичних, громадських, культурних та ін. процесах суспільного життя. У сукупності вони формують цілісну соціально-історичну «біографію» нації, країни, громади. Наукове осмислення комунікативної активності непересічних постатей минулого України є вагомим кроком у вивченні персоналістики української журналістики. Саме цей аспект діяльності В. Старосольського тривалий час залишався поза науковим дискурсом.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Наукове зацікавлення постаттю В. Старосольського та його різноаспектною зайнятістю розпочалося в Україні у 90-х рр. ХХ ст. В останні десятиліття вийшла друком низка досліджень,

присвячених аналізові його громадсько-політичної, наукової та правозахисної активності, зокрема, Ю. Древицького [6]. На його участі у захисті мовних прав українців у II Речі Посполитій акцентували А. Бучин та В. Ковальчук [8]. Дослідники здійснили аналіз цього аспекту активності В. Старосольського у контексті його правозахисної, громадської та наукової діяльності. Однак дотепер немає ґрунтовних розвідок, присвячених вивченню творчого доробку знаного діяча: не здійснено осмислення (із застосуванням соціокомунікативного підходу) його публіцистики, маловивченою залишається його діяльність як редактора і видавця пресових видань.

Мета статті — здійснити проблемно-тематичний аналіз публікацій В. Старосольського, які були опубліковані на сторінках газети «Діло» впродовж міжвоєнного двадцятиліття та охарактеризувати усну публіцистику діяча, відомості про суспільний резонанс на яку відклалися у цьому ж виданні.

Виклад основного матеріалу дослідження. У середині жовтня 1927 р. один з найвпливовіших українських часописів Галичини «Діло» повідомляв: «Відомий наш громадянин д-р Володимир Старосольський професор праского університету, вернувся на постійне до Львова... Витаючи його з поворотом як суспільного діяча та вченого, бажаємо йому найкращих успіхів серед нових обставин» [12]. Така персональна увага до вченого й одного з провідних лідерів Української соціал-демократичної партії (УСДП) з боку пресового органу ідейного опонента цієї політичної сили — Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО), — свідчить про його неабиякий авторитет у Галичині.

Після повернення до міста В. Старосольський, як зазначав згодом автор некролога у діаспорній «Свободі», займався «головно адвокатурою. Відомий був як знаменитий оборонець в справах карних. Боронив політичних в'язнів майже в кожному важнішому політичному процесі» [14]. Впродовж міжвоєнного двадцятиліття В. Старосольський, незважаючи на постійну професійну зайнятість, не залишався осторонь громадського та політичного життя краю. Як ми наголошували у одній із наших попередніх публікацій, він «брав активну участь у діяльності громадських установ, комітетів, займався виховною і просвітньою роботою серед молоді, робітників. Як справжній соціал-демократ... особливу увагу приділяв соціальній справедливості, захисту соціальних прав народу» [10, с. 392].

Співпраця з пресою була ще одним вектором активності В. Старосольського у досліджуваній період. Він брав участь у видаванні місячника «Професійний Вістник», виступав як автор на сторінках низки пресових видань, зокрема у щоденнику «Діло». Про те, що редакція цього часопису вважала його одним із своїх співробітників, наголошується у привітанні з нагоди 60-літнього ювілею діяча: «шануючи д-ра Володимира Старосольського, як поважного українського діяча, ученого соціолога та людину, яка належить до наших спорадичних співробітників, хоч і з іншого політичного табору, — складаємо йому також щирі побажання» [18].

У «Ділі» надруковано низку різних як за тематикою, так і за формою публікацій В. Старосольського. До них належать: рецензія «Суспільство» (1926. Ч. 3, 4, 5), дискусійна стаття «“Страдальний романтизм”» (1932. Ч. 7, 9), «мелодійна» промова «“Високо над головами несемо кивот”», виголошена на святі стрілецької

пісні 24 лютого 1935 р. (1935. Ч. 51), та відповідь на анкету щоденника п. н. «“Шириться дефетизм, дезорієнтація, відворот від політики...”» (1937. Ч. 164).

У першій з перелічених публікацій В. Старосольський виклав міркування щодо актуальності та контексту журналу «La Société», який 1925 р. вийшов у Празі як орган Українського інституту громадознавства. Вчений зазначив, що така подія, як вихід наукового часопису, присвяченого питанням соціології, є знаковою подією для українського наукового та медійного поля. Водночас він виклав низку застережень щодо змісту першого «сшитка «Суспільства»». Зокрема, піддав сумніву позицію редакції (висловлену в інавгураційній статті) публікувати у часописі всі праці, лише з тією умовою, щоб вони «відповідали вимогам наукової об'єктивності». Такий підхід В. Старосольський вважав недостатнім і наголошував, що для того аби праці мали наукову цінність потрібно, «щоби метода праці була науково творча». Аналізуючи зміст видання, рецензент порушував питання академічної доброчесності, наукової дискусії, наукової новизни. Відзначаючи корисність розміщення у часописі «рефератів з книжок», В. Старосольський підкреслив, «що вони не мають значіння самостійних наукових праць». Окрему увагу вчений приділив аналізові статті М. Шаповала «До питання про організацію українських соціологічних студій». Він поставив під сумнів твердження автора про те, що ««наука рішає в один день», де «емпіризм сліпців шукає відповіді сотні років»». Такий погляд, на думку В. Старосольського, є дуже далеким «від цього, що ми знаємо про можливості та здобутки науки». «Скорість рішення, наголошував він, — на жаль, не є ознакою науки і не вона відрізняє науку від ненаукового мислення... Її вищість не в скорості, а впевності та правильності рішення». До інших «огріхів» статті М. Шаповала В. Старосольський відносить «методологічну плутанину» та некоректне вживання наукових термінів. Завершуючи рецензію, вчений подав кілька критичних міркувань і щодо програми Українського інституту громадознавства. Він підкреслював, що засновники цієї інституції «підійшли до програми наукової праці, як би до статутів товариства. В статутах товариства можна і треба означити дуже широко його «цілі та завдання», бо там іде про забезпечення товариству правної можливості діяння на всякий випадок. Програма наукової праці має інше значіння. Вона не є забезпеченням прав, вона встановляє обов'язки» («Суспільство» // Діло. 1926. Ч. 3). У грудні 1931 р. на шпальтах «Діла» був опублікований відкритий лист В. Темницького п. н. «Страдальний романтизм» (ч. 285, 286). Його автор висловив критичне ставлення до святкування 30-річного ювілею «сецесії» студентів-українців Львівського університету. Він переконував, що ця боротьба українських студентів за свої права «ніяких поважних успіхів не принесла», вона була «по своїй природі» «актом наскрізь пасивним, а пасивні виступи згори засуджені на невдачу» (1931. Ч. 286). Саме ці основні тези В. Темницького «спровокували» В. Старосольського до порушення дискусії на сторінках щоденника. Вчений наголосив, що висновки В. Темницького «неслушні, а аргументи небезпечні». Свій історичний екскурс у події у Львівському університеті 1901—1902 рр. він завершив категоричним підсумком: «З перспективи 30 літ уважаю як і тоді, що «сецесія» була кроком доцільним, що в даній ситуації наш підхід до справи тактики був слушний,

що тактичне завдання, яке стояло тоді перед нами ми розв'язали добре» (««Страдальний романтизм»» // 1932. Ч. 7). В. Старосольський підкреслював, що «справа університету є тісно зв'язана з питаннями політичної сили нації та її противників та що її позитивна розв'язка прийде тільки як частина перемоги на шляху політичної емансипації нації». Публіцист зазначав, що справа українського університету у Львові не була вирішена, бо українці мали на той час сильних опонентів — «поляки та могуча тоді сусідка Австрії Росія, для якої заснування українського університету було б визовом» (««Страдальний романтизм»» // 1932. Ч. 9). Ювілей «сецесії», на його думку, — це роковини боротьби за український університет у Львові. «Вона не довела до перемоги — але чи тільки те заслуговує на пам'ять, що має вже за собою перемогу, чи і те, що має перемогу перед собою? — підсумовував В. Старосольський (««Страдальний романтизм»» // 1932. Ч. 9).

Публікація ««Шириться дефетизм, дезорієнтація, відворот від політики...»» (1937. Ч. 164) фактично є відповіддю В. Старосольського на опитування редакцією «Діла» лідерів суспільної думки в Галичині стосовно політики врегулювання українсько-польських відносин, здійснюваних шляхом порозуміння УНДО з польським урядом. Відповідаючи на низку запитань анкети, політик відзначив, що політика «нормалізації» це, фактично, знецінення «українського питання в Польщі, його деградація як великої та серйозної політичної проблеми. Для польської сторони українське питання перестало існувати». На його думку, серед основних завдань тогочасного українського національно-політичного табору — «справа демократизації суспільства і демократизації політики».

Найчастіше ім'я В. Старосольського зустрічається на сторінках «Діла» у зв'язку з його правозахисною діяльністю. Редакція часопису пильно стежила за усіма політичними процесами польської влади проти українських громадсько-політичних діячів. На авторитеті В. Старосольського-адвоката наголошував М. Чубатий у нарисі з приводу роковин смерті діяча: «Величезне правниче знання, високо культурна та все гідна поведінка й в обличчі противника, глибока ідейність з'єднали для д-ра Володимира Старосольського загальну симпатію не тільки українського громадянства, але також пошану серед противного польського табору. Обороні Володимира Старосольського, що все пила не тільки з розуму, але й глибини серця, прислухувалася часто ціла галерія правників поляків та жидів; студенти правничого відділу львівського університету нерідко приходили, щоб взоруватися колись на його судових виступах» [17, с. 3]. Його промови на судових засіданнях — це яскраві взірці не лише професійності. Вони демонструють і майстерність публічного, публіцистичного мовлення промовця, у якому фахові аргументи на користь підзахисних поєднувалися з демонстрацією власних громадянських позицій та емоційністю. Водночас, для сприяння розуміння мотивів вчинків підсудних В. Старосольський у своїх промовах порушував питання національного, політичного та соціального характеру життя українців в II Речі Посполитій. На цьому ми наголошували у статті «Участь В. Старосольського у судових політичних процесах проти українців у II Речі Посполитій 1932—1934 рр.» [11, с. 272].

Промови В. Старосольського-правозахисника зберігаємо до його усного публіцистичного доробку. Вони спрямовувалися на конкретного споживача інформації

(суддів, прокурорів) і проголошувалися з конкретною метою — домогтися пом'якшення судових вироків для його підзахисних або зняття з них усіх обвинувачень та звільнення з-під варті. Співробітники «Діла» (О. Бабій, А. Курдидик та ін.), які висвітлювали перебіг судових процесів, вміщували у своїх матеріалах дослівні перекази чи цитати з промов В. Старосольського, наголошували на переконливості його виступів. До прикладу, автор звіту про одне із судових засідань у «справах підпалів» переповів емоційний фрагмент з промови адвоката: «Оборонець д-р Старосольський починає промову признаючись, що коли він слухав промови прокурора..., то була душа його сумна. І поляки й українці бажали б, щоб у Сх. Галичині запанували кращі відносини, одні і другі терплять від тих страхіть, які діються в нас 10 літ. Але месть родить месть! Зло викликає нове зло, і тому судді повинні забути всякі пристрасти й антагонізми, а кермуватися думкою про глибокі трагічні причини, які завели молодих хлопців на лаву підсудних. Колеса українсько-польської історії не вдасться завернути строгими засудами, яких вимагає прокурор» [15].

У звіті про перебіг 10-го дня судового процесу над 15 юнаками і юнками за приналежність до ОУН, який відбувався у червні 1937 р., зазначалося: «... обор. д-р В. Старосольський виголосив промову, не тільки прегарну формою і змістом, але і цінну зі соціологічного боку. Не диво, що всі слухали її з запертим віддихом». Автор звіту підкреслював, що «оборонець» у своїй промові відзначив низку проблем українського суспільства у Польщі, які провокують гостре протистояння. Однією із них є недостатня кількість українських середньошкільних навчальних закладів та відсутність українського університету. «Якщо згадую про ці речі, — зазначав В. Старосольський у промові, — то тільки тому, щоб зрозуміти це страшне положення української молоді, що живе в ненормальних умовах» [2].

Ще одна група матеріалів на сторінках «Діла», які є джерелом вивчення публіцистичного напрямку діяльності В. Старосольського, — низка переважно неавторизованих публікацій про вагомні події національного суспільного, культурного життя, про діяльність товариств і організацій (Союзу українських адвокатів, Наукового товариства імені Шевченка, Товариства письменників і журналістів імені І. Франка, Товариства прихильників освіти та ін.), учасником яких був знаний діяч. Особливо цінними є ті публікації, автори яких не лише повідомляли про участь В. Старосольського у певному заході, а й вміщували теми і тези ключових посилів його виступів, прилюдних лекцій і доповідей.

Наведемо кілька прикладів. У 1925 р. В. Старосольський виступав на зборах Українського правничого товариства в Празі, які було скликані з нагоди 75-літнього ювілею Т. Масарика із рефератом на тему «Т. Г. Масарик, як політик». Доповідач, як підкреслював автор замітки, наголошував на зв'язку між «теоретичною думкою» Т. Масарика і його практичною діяльністю, переконував, що в основі «політичного світогляду Т. Масарика лежить погляд, що політика це прикладна соціологія, що політика повинна служити людству, що мораль в нації — національна сила в політиці, що відродження політичне є по суті моральне відродження, тому політика є в тісному зв'язку з мораллю» [5]. У 1935 р. він проголосив реферат на святкових «сходинах» членів товариства «Молода Громада», з нагоди листопадових подій 1918 р.

Про його зміст і форму подання автор замітки написав таке: «У краснорічливій, а проте приступній формі референт перевів паралелю поміж нашим станом зперед 1918-го року і ствердив величавий зріст внутрішньої сили народу, поглиблення свідомости та культурницьких цінностей, як найтривкішої підвалини національного розвитку. Тон реферату був бадьорий, оптимістичний» [13].

В. Старосольський був діяльним членом Союзу українських адвокатів. Виступав з публічними лекціями для широких кіл українського громадянства. Серед тем його «викладів»: «Набуті права в міжнародному законодавстві» (цей виступ вийшов друком окремою брошурою) [20], «Проблема правовости держави» [16], «Роля Українських Високих Шкіл у Ч.С.Р.» [19], «Уваги про загальну частину карного кодексу УСРР» [4] та ін. У березні 1928 р. виступив з «прегарною промовою» на концерті в честь Т. Шевченка. Автор огляду цього культурного заходу подав фрагмент промови В. Старосольського: «Не вожд і не політик — а поет стоїть на протязі півстоліття і центрі нашого життя. Новочасне українство розпочало від нього свій похід і що-року гуртується довкола нього в дні, посвяченим його памяти, щоби здати звіт із того, що ми зробили і набрати сил на будуче...» [3].

Основні вектори його публіцистичних виступів, публічних лекцій — «рефератів» визначалися його науковими зацікавленнями, партійними переконаннями та громадянськими позиціями. В. Старосольський-публіцист переконував аудиторію, «що держава є єдиною і найвищою формою організації зрілої нації» [1], обґрунтовував «льоґіку процесу національно революційного здвигу, що провадив від першого до четвертого універсалу, та політичну мудрість провідників, які в отих актах виявили надзвичайне розуміння кожної ситуації та декларували національні вимоги завжди відповідно до реальних потреб життя» [9].

На основі матеріалів, опублікованих у «Ділі», можемо скласти думку про те, до яких проблем суспільного буття українців першого тридцятиліття ХХ ст. звертався В. Старосольський. Скажімо, у 1935 р. він виступив із лекцією «Кріза держави» на черговому сезоні «прилюдних виступів», які щорічно організувало Товариство Письменників і Журналістів ім. Івана Франка. Зала, у якій відбувався «відчит», була заповнена «по береги» переважно студентською молоддю. Присутні, за твердженням кореспондента «Діла», «...вислухали майже двогодинного реферату з неслабнучим зацікавленням. Склалися на це дві обставини: тема сама по собі, що так дуже займає сучасні уми, і зрештою сам прелеґент, якого наукові і промовницькі вальори загально відомі» [7].

У виступі, поміж іншим, доповідач-Старосольський окреслив, як зазначав автор огляду, розуміння державної кризи, яка полягає у прямуванні до тотальності суспільств. Однак, на його думку, тотальні авторитарні рухи є необхідними, природніми кризовими явищами, «які завжди супроводжують велику соціяльну перебудову суспільности під впливом зміни умови продукції». Національна держава, як «специфічна форма організації людського колективу» має зберегтися, однак вона мусить пройти «надрядні, понаддержавні суспільно-організаційні форми людського співжиття» [7].

Варто зазначити, що присутність В. Старосольського перетворювала будь-який захід на інтелектуальне дійство. Його виступи та доповіді користувалися великою

популярністю. «Тон і святочний настрій цілому святу надав відразу проф. д-р Вол. Старосольський своїм вступним словом: цей діяч, — підкреслював автор замітки про концерт з нагоди сімнадцятої річниці проголошення самостійності України, — не дармо має славу висококультурного промовця, який завжди дбає про глибшу думку у своїй промові, про краснорічиву форму та про чистоту мови» [9]. На майстерному вмінні публіциста вибудовувати свою промову наголошував автор звіту про проведення святкового заходу, присвяченому 20-річчю проголошення акту злуки ЗУНР та УНР. Він підкреслював: «Д-р В. Старосольський — це той промовець, який лучить особисту культуру й надзвичайно милу появу з глибоким змістом промови і тонкою риторичною формою» [1].

Висновки. Публіцистична спадщина В. Старосольського органічно пов'язана з його науковими зацікавленнями та політичними переконаннями. Він акцентував увагу на складних соціальних та політичних аспектах життя українців Галичини у правовому полі II Речі Посполитої. Осмислення опублікованих у «Ділі» матеріалів сприяють формуванню уявлення не лише про публіцистичну діяльність лідерів суспільної думки в Галичині 20-30-х рр. ХХ ст., зокрема й В. Старосольського. Вони є цінним джерелом вивчення суспільного резонансу на цей напрям їхньої соціокомунікативної активності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академія у честь 20-их роковин 22-го січня. Діло. Львів, 1938. 9 лют. С. 8.
2. Великий політичний процес у Львові. Діло. Львів, 1937. 19 черв. С. 7.
3. Гість-мельоман. Шевченківське Свято у Львові. Діло. Львів, 1928. 25 берез. С. 3. Рубр.: З концертної зали.
4. Д. З діяльності Союзу українських адвокатів. Діло. Львів, 1927. 4 груд. С. 5. Рубр.: З життя наших установ.
5. Д-ч. Святочні збори Українського Правничого Т-ва і честь 75-ліття през. Т. Масарика. Діло. Львів, 1925. 22 берез. С. 3. Рубр.: З українського життя на чужині.
6. Древницький Ю. Володимир Старосольський: громадсько-політична та наукова діяльність (1878–1942). Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. 304 с.
7. (зп.). Т-во письменників і журналістів: «Кріза держава» — виклад проф. д-ра Володимира Старосольського. Діло. Львів, 1935. 23 листоп. С. 6.
8. Ковальчук В. Б., Бучин А. В. Адвокатська та громадсько-політична діяльність Володимира Старосольського із захисту мовних прав українців у Другій Речі Посполитій. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: юридичні науки. Львів, 2015. Вип. 1. № 825 (7). С. 79–84.
9. Концерт-академія з приводу 17-их роковин проголошення самостійности. Діло. Львів, 1935. 28 січ. С. 1.
10. Огородник Т. Правозахисна і громадсько-політична діяльність В. Старосольського 1929–1931 рр. (за матеріалами газети «Діло»). Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. Львів, 2000. Вип. 7. С. 375–393.
11. Огородник Т. Участь В. Старосольського у судових політичних процесах проти українців у II Речі Посполитій 1932–1934 рр. (за матеріалами газети «Діло»). Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. Львів, 2003. Вип. 11. С. 269–279.

12. Особисті вісти. Діло. Львів, 1927. 18 жовт. С. 3. Рубр.: Новинки.
13. 1-Листопадовий День у Львові. Діло. Львів, 1926. 2 листоп. С. 1.
14. Померли на Сибірі: д-р Володимир Старосольський і Дарія Старосольська. Свобода. Джерзі-Сіті, 1943. 27 січ. С. 1.
15. Справа підпалів перед судом. Діло. Львів, 1931. 17 лют. С. 5. Рубр.: З судової зали.
16. Сходини членів С.У.А... Діло. Львів, 1928. 27 жовт. С. 4. Рубр.: Оповідки.
17. Чубатий М. Памяти Професора д-ра Володимира Старосольського (1878–1942). Свобода. Джерзі-Сіті, 1943. 4 лют. С. 2–3.
18. 60-ліття проф. д-ра В. Старосольського. Діло. Львів, 1938. 13 січ. С. 8. Рубр.: Новинки.
19. Ювілейне свято Союзу Українських Адвокатів. Діло. Львів, 1932. 4 берез. С. 5. Рубр.: Новинки.
20. Ювілейне свято Союзу Українських Адвокатів. Діло. Львів, 1934. 24 верес. С. 6.

REFERENCES

1. Akademiia u chest 20-ykh rokovyn 22-ho sichnia: Dilo. Lviv. (1938. 9 liut.), 8 (in Ukrainian).
2. Velykyi politychnyi protses u Lvovi: Dilo. Lviv. (1937. 19 cherv.), 7 (in Ukrainian).
3. Hist-meloman. Shevchenkivske Sviato u Lvovi: Dilo. Lviv. (1928. 25 berez.), 3. Rubr.: Z kontsertovoi sali (in Ukrainian).
4. D. Z diialnosti Soiuzu ukrainskykh advokativ: Dilo. Lviv. (1927. 4 hrud.), 5. Rubr.: Z zhyttia nashykh ustanov (in Ukrainian).
5. D-ch. Sviatochni zbory Ukrainskoho Pravnychoho T-va i chest 75-littia prez. T. Masaryka: Dilo. Lviv. (1925. 22 berez.), 3. Rubr.: Z ukrainskoho zhyttia na chuzhyni (in Ukrainian).
6. Drevnitskyi, Yu. (2012). Volodymyr Starosolskyi: hromadsko-politychna ta naukova diialnist (1878–1942). Ternopil : Vyd-vo TNPU im. V. Hnatiuka (in Ukrainian).
7. (zp.). T-vo pysmennykiv i zhurnalistiv: «Krizha derzhava» — vyklad prof. d-ra Volodymyra Starosolskoho: Dilo. Lviv. (1935. 23 lystop.), 6 (in Ukrainian).
8. Kovalchuk, V. B., & Buchyn, A. V. (2015). Advokatska ta hromadsko-politychna diialnist Volodymyra Starosolskoho iz zakhystu movnykh prav ukraintsiv u Druhii Rechi Pospolytii: Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha». Serii: yurydychni nauky, 1, 825 (7), 79–84 (in Ukrainian).
9. Kontsert-akademiia z pryvodu 17-ykh rokovyn proholoshennia samostiinosti: Dilo. Lviv. (1935. 28 sich.), 1 (in Ukrainian).
10. Ohorodnyk, T. (2000). Pravozakhysna i hromadsko-politychna diialnist V. Starosolskoho 1929–1931 rr. (za materialamy hazety «Dilo»): Zbirnyk prats Naukovo-doslidnoho tsentru periodyky, 7, 375–393 (in Ukrainian).
11. Ohorodnyk, T. (2003). Uchast V. Starosolskoho u sudovykh politychnykh protsesakh proty ukraintsiv u II Rechi Pospolytii 1932–1934 rr. (za materialamy hazety «Dilo»): Zbirnyk prats Naukovo-doslidnoho tsentru periodyky, 11, 269–279 (in Ukrainian).
12. Osobysti visty: Dilo. Lviv. (1927. 18 zhovt.), 3. Rubr.: Novynky (in Ukrainian).
13. 1-Lystopadovi Den u Lvovi: Dilo. Lviv. (1926. 2 lystop.), 1 (in Ukrainian).
14. Pomerly na Sybiri: d-r Volodymyr Starosolskyi i Dariia Starosolska: Svoboda. Dzherzi-Siti. (1943. 27 sich.), S. 1. (in Ukrainian).
15. Sправа pidpaliv pered sudom: Dilo. Lviv. (1931. 17 liut.), 5. Rubr.: Z sudovoi sali (in Ukrainian).

16. Skhodyny chleniv S.U.A... Dilo. Lviv. (1928. 27 zhovt.), 4. Rubr.: Opovistky (in Ukrainian).
17. Chubatyi, M. Pamiaty Profesora d-ra Volodymyra Starosolskoho (1878–1942): Svoboda. Dzherzi-Siti. (1943. 4 liut.), 2–3 (in Ukrainian).
18. 60-littia prof. d-ra V. Starosolskoho: Dilo. Lviv. (1938. 13 sich.), 8. Rubr.: Novynky (in Ukrainian).
19. Yuvyleine sviato Soiuzu Ukrainskykh Advokativ: Dilo. Lviv. (1932. 4 berez.), 5. Rubr.: Novynky (in Ukrainian).
20. Yuvyleine sviato Soiuzu Ukrainskykh Advokativ: Dilo. Lviv. (1934. 24 veres.), 6 (in Ukrainian).

doi: 10.32403/0554-4866-2020-2-80-226-234

WORKS BY VOLODYMYR STAROSOLSKY ON THE PAGES OF DILO DAILY NEWSPAPER IN THE 1920S-1930S

T. M. Ohorodnyk

*Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv,
2, Stefanyk St., Lviv, 79000, Ukraine
t_oh@ukr.net*

The paper studies the publications by Volodymyr Starosolsky in Lviv Dilo daily newspaper in the 1920s-1930s. Having outlined the problems and themes of the articles, the author has noted the close connection of Starosolsky's journalistic works with his research interests and political beliefs. In the articles published in Dilo, Volodymyr Starosolsky discussed the issues of national, political and social life. In addition, he emphasized the problem of academic integrity and studies' novelty, the nation's right to self-determination, described the events of national competitions of the Ukrainian people in historical retrospect, expressed his judgments on current political situation in Galicia. The author considered the main forms of Starosolsky's journalistic heritage — written (analytical, polemic articles, reviews) and oral (speeches, lectures at various public events, public lectures). The extraordinary role of V. Starosolsky as an effective communicator is stated. The public resonance of his professional (as a human rights activist during trial processes) and public speeches is accentuated. Thus, it is very important to identify V. Starosolsky's works on the pages of periodicals and study his journalistic heritage in the context of Ukrainian journalism' history and its biographical dimension. Materials published in Dilo are confirmed to be the valuable source for studying both socio-political, human rights and journalistic activities of V. Starosolsky in the 1920s-1930s. The newspaper Dilo contains scholar's materials clarifying the content of his oral journalism and reflecting the society's reaction to the journalistic activity of V. Starosolsky.

Keywords: *Volodymyr Starosolsky, Dilo daily newspaper, journalism, problematic and thematic characteristics of publications, interwar period.*

Стаття надійшла до редакції 23.07.2020.

Received 23.07.2020.